

MULTIKULTURELLE SKOLER 2020

HVORDAN KAN VI
TALE OM RACISME I
SKOLEN OG
HVORDAN HANDLER
VI PÅ DET?

PROGRAM

George Floyds dødsfald gav i foråret 2020 genlyd i verden og kastede igen opmærksomheden på den racisme, som eksisterer alle steder og desværre også i Danmark. Racisme er ekstremt tabubelagt og at sætte fokus på racisme i uddannelsessystemet er svært, men også nødvendigt.

Hvordan kommer racisme til udtryk i vores praksis? Og hvordan kan lærere, ledere, konsulenter og ressourcepersoner hjælpe hinanden med at modvirke racisme og diskrimination i skolen? Individuelle racistiske handlinger og ytringer er til at få øje på og dem vil langt de fleste professionelle lægge afstand til med det samme. Den strukturelle racisme, der dels er indlejret i lovgivningen men også er indlejret i hverdagens diskurser og praksisser, er langt sværere at få øje på. Men den sætter også sit præg på skolens kultur, rammer og praksis.

MKS har 25 års jubilæum i 2020 og vi har valgt denne anledning til at sætte fokus på racisme, diskrimination og forskelsbehandling i skolen. Vi har brug for sammen at skabe og dele viden, perspektiver, metoder og redskaber til faglig og personlig refleksion. Vi har brug for at forstå hvad begreberne strukturel racisme, privilegieblindhed, mikroaggressioner og andetgørelse betyder og indebærer og vi har brug for viden om og inspiration til antiracistisk, flersproglig og kulturelt bæredygtig undervisning og skoleledelse.

Multikulturelle skoler er i 2020 en 1-dags konference, der afholdes i København d. 19. november.

Som konferencedeltager får du:

- Ny forskningsbaseret og praksisanvendt viden
- Mulighed for at bringe egen viden, erfaringer og visioner i spil
- Konkrete ideer til at bruge i egen praksis
- Lejlighed til at netværke med fagkolleger

Dato: 19. november 2020 kl. 9.00-17.00

Sted: Tivoli Hotel og Kongrescenter, Arni Magnussons Gade 2 - 4, København V

Pris: 1.830 kr.

Tilmeldingsfrist: 18. september 2020

Covid-19:

Forsamlingsforbuddet gør, at der er begrænsede pladser på konferencen ift. tidligere år. Tilmelding sker efter først-til-mølle princippet og såfremt konferencen er overtegnet, får du mulighed for at skrive dig på ventelisten. I tilfælde af at forsamlingsforbuddet strammes yderligere, arbejder vi på en digital løsning til gennemførelse af konferencen.

Torsdag d. 19. november 2020

PROGRAM		INDHOLD
9.00-9.30	Ankomst	Morgenmad og registrering
09.30-9.40	Velkomst	Velkomst v/KP
9.40-10.10	Plenumoplæg	<p>Diskrimination sker på mange måder: En introduktion til tre kernebegreber</p> <p><i>Mira Skadegaard, PhD, Adjunkt på institut for Kultur og Læring, Aalborg Universitet</i></p> <p>Det er ikke altid let at opfange situationer, hvor diskrimination finder sted eller kommer til udtryk i skolen. De fleste hverken tænker eller handler bevidst racistisk eller diskriminerende. Alligevel sker det, at vi kommer til det på et eller andet tidspunkt. Institutionelt betingede rammer, ordvekslinger, eller dynamikker mellem elever, lærere, eller lærer og elev kan indebære racisme og diskrimination. Dette kan være en udfordring for mange, majoriserede såvel som minoriserede, at håndtere. Selv situationer hvor man medvirker (som regel utilsigtet) i diskrimination kan være svære at fange. Mange mangler begreber til at kunne identificere, italesætte, håndtere eller anfægte diskrimination.</p> <p>Dette oplæg giver en introduktion til diskrimination med særligt fokus på strukturel, velmenende og mikro-diskrimination, for på den måde at bidrage til en konstruktiv dialog om diskrimination i skolen, hvilke udfordringer man evt. møder, og hvordan diskrimination kan takles.</p>
10.10-10.25	Grupper	Faciliterede gruppedrøftelser
10.25-10.45	Plenumoplæg	<p>”Der findes ikke én ikkehvid person, som ikke har mødt racisme”</p> <p><i>Mikas Lang, lyriker og nyuddannet lærer 2020</i></p> <p>Kulturelt indslag med højtlesning fra digtsamlingen ”Melanin” (2019), samt erfaringer og perspektiver fra læreruddannelsen.</p>
10.45-11.05	Pause	

11.05-11.35	Plenumoplæg	Vrede, skam og skyld – klasseværelset som et affektivt og racialiseret rum?
		<i>Iram Khawaja, Ph.D.. Lektor i pædagogisk psykologi, DPU, Aarhus Universitet</i>
		<p>Oplægget præsenterer forskning om hvordan det er muligt at adressere spørgsmål om ulighed, mangfoldighed og diskrimination i skolen og de udfordringer, der kan være forbundet hermed- både set fra lærerens og elevens perspektiv.</p>
		<p>Forskning og erfaringer fra praksis viser, at det som underviser eller leder kan være særligt svært at tage fat om disse emner i skolen, både fordi man mangler viden og fordi man ofte bliver følelsesmæssigt påvirket, hvilket kan gøre det vanskeligt at håndtere både sine egne og elevernes reaktioner. Svære følelser som vrede, skam og skyld kan fylde klasserummet og forhindre reelle diskussioner om diskrimination og inklusion.</p>
		<p>Oplægget tager fat på spørgsmålet om, hvad man som praktiker kan gøre for at overkomme, rumme og håndtere de svære affekter og situationer, når man tager fat på problematikker som racisme og social ulighed i klassen, og retter fokus på pædagogiske strategier for at kunne arbejde sig hen imod at skabe reelle rum for kritisk refleksion og praksis, hvor alle elever kan føle sig mødt, set og hørt.</p>
11.35-11.50	Grupper	Faciliterede gruppedrøftelser: Forberedelse af spørgsmål til formiddagens oplægsholdere
11.50-12.15	Q & A	Dialog med Mira Skadegaard, Iram Khawaja og Mikas Lang
12.15-13.15	Frokost	
13.15-13.45	Plenumoplæg	Skoleudvikling og skoleledelse i et antiracistisk perspektiv
		<i>Trond Zweidorff, afdelingsleder, Hagaløkka Skole, Asker kommune, Norge</i>
		<p>Hagaløkka skole er en kommunal skole, der jobber målrettet med inklusion og flerkulturell opplæring.</p>
		<p>Vi ble tildelt Benjaminprisen i 2010 for arbejdet vårt mot rasisme og diskriminering. Vi ble nominert til Dronning Sonjas skolepris både i 2018 og 2019 for å ha fremmet likeverd og inkludering på skolen.</p>

		<p>Gjennom foredraget vil jeg ta utgangspunkt i holdningsarbeid, hvilke verdier, metoder og tiltak som vi arbeider etter for å møte verden utenfor skolen og verden i skolen. Vi er opptatt av å gi alle elever et best mulig læringsutbytte og skape en arena for inkludering, lek, samhandling og glede. Dette krever voksne som kan mye, tør mye og vil mye.</p> <p><i>Oplægget holdes på norsk.</i></p>
14.00-15.15	Workshops	<p>Workshops A-B-C-D-E (workshopbeskrivelser sidst i programmet)</p> <p>A: Hvad er antiracistisk undervisning og hvad betyder det i praksis at vælge en antiracistisk tilgang?</p> <p>B: Hvordan kommer vi fra "følelseslammelse" til refleksion og kritisk handling?</p> <p>C: Flersproglige ressourcer i læringen - Translanguaging som pædagogisk tilgang</p> <p>D: Lær at lave antiracistisk undervisning med de materialer, du har til rådighed</p> <p>E: Hvordan sikre en god skole for alle elever, dilemmaer og udfordringer i skolehverdagen? (<i>måltrettet ledere og konsulenter</i>)</p>
15.15-15.45	Pause	Kaffe og kage
15.45-16.15	Plenumoplæg	<p>Hvad er baggrunden for skolens blindhed over for sproglig og kulturel diversitet?</p> <p><i>Anne Holmen, Professor og leder af Center for Internationalisering og Parallelsproglighed, Københavns Universitet</i></p> <p>Den danske skole refererer til elevcentreret pædagogik som en af sine grundsten. Ifølge denne tager man så vidt muligt udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger for læring og udvikling i tilrettelæggelse af undervisning. Men de elevforudsætninger, der knytter sig til andre sprog og andre kulturelle erfaringer end de gennemsnitsdanske, overses ofte. Skyldes dette en stærk national skoletradition, et ønske om forskelsbehandling eller blindhed over for betydningen af elevernes baggrunde? Og er løsningen en udvikling af en flersproget og flerkulturel pædagogik eller af en antiracistisk pædagogik?</p> <p>I denne afslutning på konferencen vil Anne Holmen sammenfatte dagens oplæg i lyset af synet på sproglig og kulturel diversitet og samtidig knytte en kommentar til udvikling af fagfeltet gennem de seneste 25 år.</p>

16.15-16.35	Grupper	Faciliteret gruppedialog: Hvad tager vi med os fra denne konference? Hvad er vores næste skridt?
16.35-16.45	Afslutning	Afslutning v/KP

WORKSHOPS	Beskrivelser
Workshop A	<p>Hvad er antiracistisk undervisning og hvad betyder det i praksis at vælge en antiracistisk tilgang?</p> <p><i>Eja Bent-Ali Klai, studerer Cand.Pæd.Soc. og er DSA-lærer. Tidl. ansat på Rygaards Internationale Skole og skolen i Center Sandholm for asylansøgere. Eja Klai blogger desuden om systemisk racisme/diskrimination på Instagram: @tal.om.det</i></p> <p>Denne workshop tilbyder en introduktion til antiracistisk undervisning som pædagogisk strategi ved at gennemgå, hvordan den konkret kan se ud i praksis. Igennem selvrefleksionsøvelser og fælles diskussioner kommer vi nærmere, hvordan vi som lærere kan forpligte os på en undervisning, der aktivt afmonterer racisme og diskrimination. Det vil sige en undervisning med et klassemiljø, der bygger på ligeværd og tolerance og hvor alle elever føler sig trygge og sikre. Denne undervisning giver også eleverne redskaber til at afmontere racismen i og uden for skolen.</p> <p>En forudsætning for det antiracistiske arbejde er at blive bevidst om egne implicite fordomme og privilegier, at fastholde et kritisk blik på egen praksis samt at være aktivt handlende. Dette kommer vi til at arbejde med gennem praksiseksempler og cases, som belyser den strukturelle racisme som man kan møde i skolen.</p> <p>Gennem workshoppen får I inspiration og redskaber til at udarbejde jeres egen antiracistiske handleplan, med konkrete punkter til videre handling både på et professionelt og personligt plan. Med hjem fra workshoppen får I et inspirationsmateriale som et afsæt til at skabe en antiracistisk undervisning.</p>
Workshop B	<p>Hvordan kommer vi fra ”følelseslammelse” til refleksion og kritisk handling?</p> <p><i>Iram Khawaja, Ph.D. Lektor i pædagogisk psykologi, DPU, Århus Universitet</i></p> <p>Denne workshop sætter fokus på at skabe rammer for refleksion over egen positionalitet som professionel i arbejdet med anti-diskrimination og mangfoldighed. Der stilles skarpt på, hvordan det konkret er muligt at bevæge sig fra en umiddelbar oplevelse af følelseskaos eller følelseslammelse, når man åbner op for diskussioner om racisme, hvidhed og privilegier, til kritisk refleksion og udvikling af nye strategier i praksis.</p> <p>I workshoppen arbejdes der aktivt med en metode, som hedder memory work. Der tages udgangspunkt i deltagerne egne erfaringer og oplevelser, som afsæt til kritiske refleksioner om, hvorfor det kan være svært at tage fat om spørgsmål vedrørende hudfarve, kulturel/religiøs baggrund og</p>

	<p>andethed. Hvad er det for følelser af skyld, skam, vrede der er i spil? Hvordan kan man som lærer varetage dette affektive rum, hvor både ens egne følelser og elevernes følelser er i spil og hvordan kommer man videre til et refleksivt og handleorienteret rum?</p> <p>Vi vil konkret arbejde med disse spørgsmål via cases og refleksionsøvelser. Workshoppen vil ud over memory work metoden inddrage konkrete pædagogiske redskaber og strategier for at illustrere typiske dilemmaer og udfordringer, man kan møde i praksis.</p>
<p>Workshop C</p>	<p>Flersproglige ressourcer i læringen - Translanguaging som pædagogisk tilgang</p> <p><i>Helene Thise, Lektor på Københavns Professionshøjskole.</i></p> <p>Hvad kan eleverne? Hvad skal de lære? Og hvordan kommer vi fra A til B? Sådant tænker vi, når vi vil tilrettelægge et læringsforløb. Men hvis dansk er det eneste sprog der betragtes som relevant og værdifuldt i skolesammenhæng, så udgør dansk en sproglig ressource og et privilegium, der ofte er ulige fordelt i elevgruppen, mens andre sproglige ressourcer ikke anerkendes eller udnyttes. For at give alle elever de bedste muligheder for at lære, skal vi kunne og turde inddrage elevernes flersprogede ressourcer i læreprocesserne.</p> <p>Workshoppen præsenterer translanguagingpædagogik som et bud på, hvordan vi kan øge deltagelses- og læringsmuligheder med elevernes forskellige sproglige resurser i centrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan kan vi tage udgangspunkt i elevernes resurser – også de flersproglige? • Hvordan kan vi aktivt inddrage elevernes mange sprog, så de kan anvendes strategisk og effektivt i læringen? • Hvordan kan vi styrke elevernes identiteter som flersprogede individer? <p>Du får i denne workshop præsenteret translanguaging som begreb og pædagogisk tilgang, samt mulighed for at afprøve og arbejde med konkrete praksisnære ideer til din undervisning.</p>
<p>Workshop D</p>	<p>Lær at lave antiracistisk undervisning med de materialer, du har til rådighed</p> <p><i>Mette Toft Nielsen, Cand. Pæd. og lærer på Grønnevang skole i Hillerød, samt selvstændig konsulent på www.dekonstruer.dk Mette Toft Nielsen blogger på Folkeskolen.dk og på Instagram om retfærdige læringsprocesser og ligeværdige relationer: @dekonstruer</i></p> <p>Ikke alle vores elever kan se sig selv repræsenteret i den undervisning, vi tilbyder dem. Det er et problem, hvis vi skal leve op til folkeskolelovens formål om at lave undervisning, der:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sikrer, at vores elever trives og “får tillid til egne muligheder”, 2) “skal forberede eleverne til deltagelse” og 3) er “præget af ligeværd og demokrati”.

Derfor vil vi i denne workshop arbejde med det undervisningsmateriale, vi har til rådighed.* Først ser vi på opbygningen af det konkrete materiale, hvad er det, der er problematisk? Hvordan ekskluderer det grupper af vores elever? Hvorfor skal vi overhovedet være opmærksomme på dette, når vores fokus er at undervise i dansk, matematik, historie, eller noget helt fjerde?

Efterfølgende vil vi arbejde konkret med, hvordan vi med en bevidst tilgang til materialerne kan åbne op for identifikationsmuligheder, der sikrer at alle elever får tillid til egne muligheder. Vi skal tale om, hvordan vi får skabt et trygtere og mere tillidsfuldt rum, hvor vi opmuntrer eleverne til at engagere sig og deltage i samtalerne. Endelig skal vi diskutere, hvad det egentlig vil sige, at lave undervisning, der er præget af ligeværd og demokrati med respekt for elevernes forskelligheder.

*Du opfordres til at medbringe det undervisningsmateriale, du arbejder med lige nu, så du kan tage udgangspunkt i dette i workshopens praktiske del. Ellers vil du arbejde med et udvalgt case-materiale.

Workshop E

Hvordan sikre en god skole for alle elever, dilemmaer og udfordringer i skolehverdagen?

Trond Zweidorff, afdelingsleder på Hagaløkka skole, Asker kommune, Norge

Workshoppen bygger videre på plenumspresentasjonen om skoleutvikling og skoleledelse i et antirasistisk perspektiv og gir mulighet til å diskutere spesifikke styringsstrategier, dilemmaer og initiativer. Workshoppen vil bestå av en kort innledning med etterfølgende drøftinger, diskusjoner og rollespill for å belyse temaet.

Hvordan møter vi lærerkolleger, elever, og foresatte/foreldre i utfordrende og vanskelige situasjoner?

Workshoppen holdes på norsk og er målrettet skoleledere og kommunale konsulenter.